

مهار بازار سرکش ارز بادخالت دولت

نزول قیمت ارز (نسبت به کشف قله ۲۰ هزار تومانی دلار) در روزهای گذشته مسأله‌ای است که قبل از هر چیز به تغییر رویکرد دولت در قبال مسائل روز اقتصاد ایران برمی گردد. تغییر رویکردی که باعث افزایش تزریق ارز به بازار شده که البته با خوش اقبالی کاهش تقاضا نیز همراه است.

به گزارش ایسنا، آزادسازی نرخ ارز، سیاست بازار آزادی بود که در جهت حذف دخالت دولت در بازار یا به عبارتی کاهش هزینه‌های دخالت دولت در بازار طراحی شد؛ سیاستی که بعد از آغاز روزهای کاری سال ۱۳۹۷ و همزمان با خروج ترامپ از برجام در پیش گرفته و باعث شد بازار دلار در روزهای گرم تابستان داغ شود. بعد از همه آن کش و قوس‌ها و با تغییر نگرش دولت مردان به استفاده از سیاست‌های نهاده‌گر برای کنترل بازار ارز حال نرخ ارز روندی کاهشی به خود گرفته است و این روزها قیمت دلار حتی تا کانال ۹۰۰۰ تومان هم نزول پیدا کرده است.

در همین باره وزیر امور اقتصادی و دارایی در نشست با هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران به تزییق ۶۰ میلیون یورویی در سامانه نیما اشاره کرده و گفته که «بازار ارز به سمت و سوی متعادل شدن حرکت کرده است. به دنبال آن ورود صادرکنندگان به عرضه ارز بسیار کمک خواهد کرد و این دو در کنار یکدیگر علاوه براین که به افزایش عرضه کمک می‌کنند، تقاضای مصنوعی و کاذب ارز را هم کنترل کرده و تعادل را به بازار برمی‌گردانند».

اظهارات درپسند در باره تعادل بخشی به بازار ارز بیشتر ناظر بر تقویت بخش عرضه است که به دخالت دولت از طریق تزریق ارز اشاره دارد؛ امری که پیش از این نیز بسیاری از کارشناسان نهادگرا برای جلوگیری از افزایش قیمت ارز بر آن تأکید کرده بودند. تا اینجا کار تیم جدید اقتصادی دولت که از پشتیبانی استراتژیک وزیر اسبق اقتصاد هم برخوردار است کار خود را به خوبی انجام داده است.

حضور علی طیب نیا به عنوان یک تنوری پرداز اقتصاد در شورای پول و اعتبار بانک مرکزی از سویی و همچنین دادن اختیارات لازم حقوقی به بانک مرکزی از طرف سران سه قوه باعث شده این بار بانک مرکزی منسجم‌تر و مطمئن‌تر از قبل تصمیم بگیرد. با این حال به نظر می‌رسد در طرف تقاضای بازار ارز نیز اتفاقاتی در حال رخ دادن است که باعث شده

روال کنترل ارز بسیار ساده‌تر از قبل شود. یکی از مهمترین این اتفاقات کاهش تقاضا برای واردات قاچاق کالا به خاطر گران شدن ارز و عدم تمایل مردم به مصرف محصولات خارجی است. به گفته سید کمال سیدعلی معاون اسبق بانک مرکزی در هفته‌های اخیر تقاضا برای خرید ارز از بازار (به منظور واردات کالای قاچاق) بسیار کمتر شده است؛ به طوری که شاید بتوان گفت حجم واردات کالای قاچاق از ۱۵ میلیارد دلار در سال‌های گذشته به هفت تا هشت میلیارد دلار کاهش پیدا کرده است.

از سوی دیگر با این شوک ۸۰۰۰ تومانی کاهش نرخ ارز (بعد از صعود ۲۰ هزار تومانی) بسیاری از مشتریان عادی و خرده‌پای بازار ارز که به امید کسب سود دارایی اندک خود را به دلار تبدیل می‌کردند حالا دیگر اصطلاحاً چشم‌شان از این اتفاقات بازار ارز ترسیده است و علاوه بر اینکه برای فروش ارز خود صف بسته‌اند، دیگر بعید است با نوسانات بعدی نرخ ارز جرات ورود به این بازار را داشته باشند.

به نظر می‌رسد ترکیب این چند عامل مهم در طرف عرضه و تقاضای بازار آزاد ارز علت اصلی کاهش قیمت‌ها در روزهای اخیر باشد؛ اما اینکه این روند کاهشی ادامه خواهد یافت یا خیر؛ امری است که باید برای دانستن آن منتظر اتفاقات بعدی بازار در ماه‌های آینده باشیم. به گزارش ایسنا، براساس اعلام بانک مرکزی، هر یورو روز یکشنبه (۱۲ آذر) در سامانه نیما به ۹۵۰۸ تومان رسید که نسبت به روز قبل از خود با کاهش ۱۶۳ تومانی روبرو بوده است. براساس این گزارش، مجموع معاملات در سامانه نیما از نیمه مرداد تاکنون از ۱۱ میلیارد یورو عبور کرده و به ۱۱ میلیارد و ۴۵۷ میلیون یورو رسیده؛ این در حالی است که طی هفته‌های اخیر قیمت یورو در بازار ثانویه با افزایش همراه بود و در هفته جاری این رقم کاهشی شده است.

افزایش گمانه‌زنی‌ها در مورد سرنوشت اوپک

آیا چراغ اوپک رو به خاموشی است؟

امین قلعه‌ای

با گذشت بیش از ۱۰ روز از توافق اوپک و غیر اوپک برای کاهش ارز روزها، سرنوشت این سازمان به موضوع بحث داغ در محافل کارشناسی و رسانه‌ای تبدیل شده است.

وزیر نفت چهارشنبه هفته پیش در برنامه گفت و گوی ویژه گفته بود: «تهدیدات درونی و بیرونی متوجه اوپک است. لایحه‌ای در آمریکا به نام نوپک در جریان است که علیه هر تصمیمی خواهد بود که در مورد قیمت و تولید نفت گرفته می‌شود. عده‌ای نگران هستند که این موضوع مقدمه‌ای نشود برای اینکه تشکیلاتی جایگزین اوپک شکل بگیرد. باید در مورد چیزی که ممکن است جای اوپک بیاید حساس بود.»

اینگونه به نظر می‌رسد که افزایش بی سابقه تولید نفت توسط ایالات متحده در ماه‌های اخیر که بر اساس برآوردها در سال آینده میلادی استمرار خواهد داشت، همچنین همکاری و هماهنگی کم سابقه عربستان و روسیه برای تنظیم بازار در سال‌های اخیر، گمانه‌زنی‌ها مبنی بر ایجاد جایگزینی جدید برای اوپک را تقویت کرده است. از سوی دیگر تحركات اخیر قطر در زمینه سرمایه‌گذاری در حوزه نفت در کشورهای غیر عضو تولیدکننده نفت نظیر آمریکا و مکزیک پس از خروج اوپک نگرانی‌ها در زمینه سرنوشت اوپک را افزایش داده است. روز گذشته شرکت نفت

دولتی قطر پترولیوم با شرکت نفت انی ایتالیا برای خرید بخشی از سهم شرکت ایتالیایی در سه میدان نفتی مکزیک به توافق رسید. سعد الکعبی وزیر انرژی قطر و مدیرعامل قطر پترولیوم با اعلام این خبر گفت: سهم توافق شده برای واگذاری به قطر توسط «انی» ایتالیا ۳۵ درصد است و ما خوشحالیم که این توافق را برای خرید این سهم از شرکتی مانند «انی» امضا کنیم و در توسعه و برداشت نفت از این میدان در مکزیک مشارکت داشته باشیم. الکعبی در ادامه گفت: این اقدام قدمی دیگر در گسترش نفوذ بین‌المللی قطر پترولیوم و حضور این شرکت در مکزیک است. براساس توافق انجام شده سهم انی در میدان نفتی آموکا میزتون و تکوآلی مکزیک که در خلیج کمپچه در جنوب خلیج مکزیک واقع هستند به قطر پترولیوم واگذار می‌شود. وی می‌گوید: در اواسط سال ۲۰۱۹ استخراج نفت از خلیج کمپچه آغاز شود. شرکت قطر پترولیوم انتظار دارد تا سال ۲۰۲۱ به همراه شرکت انی ایتالیا در مجموع ۹۰ هزار بشکه در روز از این میدان نفت تولید کند.

اوپک پلاس بلاي جان اوپک
توافق اخیر اوپک که با رایزنی و نقش آفرینی چند کشور به ویژه عربستان سعودی و روسیه به بار نشسته باعث ایجاد محورهای همکاری غیر رسمی در اوپک و خارج از آن شده است. دو کشور عربستان و روسیه از جمله مهم‌ترین کشورها هستند که همچنان سودای جدایی و تولید نامحدود نفت را در سرنوشت اوپک را افزایش داده در تحلیلی به واکاوی زوایای این

حاشیه‌ها با محوریت تأثیرگذاری محور سعودی - روسی بر آخرین توافق اعضای تولیدکننده نفت در جهان پرداخته است. اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت «اوپک» و هم‌پیمانان آنها در آخرین جلسه خود در سال ۲۰۱۸ میزان تولید اعضای این سازمان در سال آینده میلادی را به میزان یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز کاهش دادند که این کاهش به صورت تدریجی طی ۶ ماه براساس میانگین تولید کشورهای دراکتبر ۲۰۱۸ آغاز خواهد شد.

طبق توافق حاصل شده اعضای رسمی اوپک باید در ابتدا ۵۰۰ هزار بشکه در روز تولید خود را کاهش و در مقابل اعضای غیر عضو نیز روزانه ۴۰۰ هزار بشکه از تولید خود را کاهش دهند تا به میزان توافق شده تولید در ژوئن ۲۰۱۹ برسد. پس از آن نیز با بررسی وضعیت اجرای این توافق در آوریل سال آینده، میزان کاهش تولید اعضای دائم اوپک به ۸۰۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید و با در نظر گرفتن کاهش ۴۰۰ هزار بشکه‌ای اعضای غیر عضو اوپک، میزان کاهش یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه‌ای در روز به صورت کامل عملی شود. در حال حاضر روزانه در حدود ۹۹ میلیون بشکه نفت در جهان از سوی کشورهای مختلف تولید می‌شود که کاهش تولید روزانه یک میلیون ۲۰۰ هزار بشکه‌ای نفت در جهان شامل ۱ درصد از تولید روزانه جهان است که با هدف جلوگیری از کاهش بهای نفت در بازارهای جهانی که از ۸۶ دلار به کمتر از ۶۰ دلار کاهش پیدا کرده، اعمال خواهد شد. اما

بهرغم تحلیل‌های بدبینانه در مورد سرنوشت اوپک، برخی تحلیل‌گران بر این اعتقاد هستند که این سازمان قطعاً خواهد توانست از گردنه فعلی عبور کند

رسیدن به این توافق بین کشورهای اوپک و دیگر تولیدکنندگان نفت با مشکلات خاص خود همراه بود.

میزان تولید نفت روسیه و کاهش تولید آنها سؤالات زیادی را در ذهن ایجاد کرده بود که با درخواست شرکت‌های روسی مبنی بر عدم کاهش فوری تولید آنها، رسیدن به این توافق در هاله‌ای از ابهام قرار داشت. از همین رو با توجه به حساسیت موضوع و قبل از اجتماع اوپک، ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهوری روسیه با محمد بن سلمان ولیعهد سعودی در حاشیه اجلاس ۲۰ در آرژانتین درباره این کاهش به توافقات اولیه دست پیدا کرده بود. یکی دیگر از نقاط کور این توافق موضوع سه کشور تولیدکننده از جمله ایران، لیبی و ونزوئلا بود که با توجه به آغاز تحریم‌های آمریکایی علیه ایران، این کشور به همراه دو کشور دیگر یعنی لیبی و ونزوئلا توانستند موافقت‌های لازم برای معافیت از کاهش تولید نفت در ماه‌های آینده را کسب کنند.

سایه سیاست بر سر اوپک
موضوع دیگری که باعث نگرانی بسیاری از کارشناسان شده است احتمال استفاده ابزاری از نفت

از سوی اعضای اوپک در صورت جدایی از این سازمان است که با توجه به حجم تولید آنها و میزان صادرات روزانه نفت می‌تواند به عنوان یک ابزار سیاسی برای راهبرد سیاست‌های این کشورها به کار آید که برای بازار نفت و تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان آن خبر خوشایندی نیست تحریم‌های آمریکا که اغلب رنگ و بوی سیاسی دارد با هدف قرار دادن یکی از بزرگ‌ترین منابع درآمدهای ارزی ایران، درصدد فلج کردن اقتصاد این کشور است که به نظر می‌رسد اعطای معافیت به ایران گام مهمی در راستای حمایت از این عضو تولیدکننده اوپک داشت که البته در پشت پرده مخالفت‌هایی از سوی برخی کشورها از جمله عربستان سعودی در این زمینه وجود داشت که با رایزنی‌های مختلف این موضوع خاتمه یافت. اعلام خروج قطر از اوپک باعث به وجود آمدن گمانه‌زنی‌هایی درباره آینده اوپک به وجود آورده است. با توجه به خروج کشورهایی چون اکوادور و گابن که هر دوی آنها با تولید روزانه کمتر از یک میلیون بشکه در روز تأثیر زیادی در روند تولید کلی اوپک نداشتند اگر چه آنها نیز بعد از مدتی دوباره به عضویت اوپک درآمدند. اما صیحت درباره قطر در مقایسه با کشورهای دیگر کمی متفاوت است چرا که این کشور به عنوان یکی از بزرگ‌ترین کشورهای تولیدکننده گاز طبیعی در جهان به شمار می‌رود و هرگونه بازی آنها با مهره‌های خود در بازار انرژی، تالطم زیادی را در بازار حامل‌های انرژی ایجاد خواهد کرد. اکثر کارشناسان بر این باور هستند که تصمیم قطر برای خروج از اوپک به عنوان اولین کشور عربی بیشتر جنبه سیاسی داشته و نزاع این کشور با کشورهایی همچون عربستان سعودی، امارات عربی متحده، بحرین و مصر، قطر را به این تصمیم ترغیب کرده است. البته باید این نکته را نیز در نظر داشت که قطر اکنون در صورت خروج اوپک می‌تواند میزان فروش خود را که اکنون در حدود یک میلیون بشکه در روز است را افزایش داده و برنامه‌های متعددی را برای افزایش توان تولید گاز طبیعی خود نیز در دستور کار خود قرار دهد.

اوپک زنده می‌ماند

بهرغم تحلیل‌های بدبینانه در مورد سرنوشت اوپک؛ برخی تحلیل‌گران بر این اعتقاد هستند که این سازمان قطعاً خواهد توانست از گردنه فعلی عبور کند. آنها در اثبات نظر خود به تاریخ و تجربیات

آیفکس نیز با ۱۰۰۹ واحد کاهش رقم ۱۸۰۸۶۱ را تجربه کرد ارزش معاملات فرابورس ایران به رقم ۴۴۳ میلیارد تومان رسید و حجم معاملات عدد ۶۸۲ میلیون سهم و اوراق مالی را تجربه کرد. همچنین تعداد معاملات این بازار به عدد ۱۲۳ هزار و ۶۴۳ رسید.

و در گروه فرآورده‌های نفتی ۲۲ میلیون سهم به ارزش ۱۶ میلیارد تومان دادوستد شد. ارزش معاملات بورس تهران به رقم ۳۱۶ میلیارد تومان رسید که این رقم ناشی از دست به دست شدن یک میلیارد سهم و اوراق مالی بود. تعداد معاملات این بازار به ۹۲ هزار و ۶۵۶ توبت رسید.

چشمک بورس به سرمایه‌های خرد

بورس همچنان قرمز پوش است

بیشترین تأثیر کاهنده را روی نوسانات شاخص بازار داشتند؛ به طوری که دو گروه محصولات شیمیایی و فرآورده‌های نفتی دست به دست یکدیگر دادند تا روند حرکت نماگرهای بازار همچنان کاهشی باشند. پالایش نفت اصفهان پالایش نفت تهران، پالایش نفت بندرعباس پتروشیمی مبین، صنایع پتروشیمی خلیج فارس و پتروشیمی پارس این شش نماد ذکر شده هستند که هر یک از ۵۸ تا ۸۳ واحد در روند نوسانات شاخصی کل تأثیر داشتند. اما برخلاف روز گذشته برخی از نمادها در گروه فلزی و معدنی در کنار بانکی‌ها سعی کردند شاخص کل را تقویت کنند. از جمله این نمادهای توان به بانک صادرات، بانک تجارت، سرمایه‌گذاری امید، فولادخوزستان و معدنی و صنعتی گل‌گهر

شیمیایی‌ها و نفتی‌ها در روز بیشترین تأثیر را در نوسان شاخص‌های بازار سرمایه داشتند. در کنار این دو گروه، خودرویی‌ها با کاهش قیمت مواجه شدند اما برخی از نمادها در گروه معدنی و فلزی در کفه مقابل قرار گرفتند. به گزارش ایسنا، دیروز شاخص کل بازده نقدی و قیمتی بورس اوراق بهادار تهران ۶۰۳ واحد افت کرد و به رقم ۱۵۹ هزار و ۱۴۶ واحدی رسید. همچنین شاخص کل هم‌وزن با ۲۱۶ واحد افت تا رقم ۲۶ هزار و ۹۶۲ پایین رفت. شاخص آزاد شناور نیز با ۲۲۰ واحد کاهش عدد ۱۷۰ هزار و ۵۸۱ واحدی را تجربه کرد. همچنین شاخص بازار اول و بازار دوم هر یک به ترتیب ۲۶۹ و ۴۸ واحد کاهش یافت. دیروز نماد سه شرکت پالایشی و سه شرکت پتروشیمی